

نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی پُست-مدرن/پساساختارگرا

نویسندگان:

دکتر هادی اسمخانی اکبری نژاد

سارا زلفعلی پور ملکی

www.ketab.ir

نشر سوالان

سرشناسه	: اسمخانی اکبری نژاد، هادی، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی پُست مدرن / پس‌اساختارگرا؛ نویسندگان: هادی اسمخانی اکبری نژاد، سارا زلفعلی پورملکی
مشخصات نشر	: ساوالان
مشخصات ظاهری	: ۲۱۹ صفحه، قطع وزیری
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۷۸-۷۵-۶
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: روان‌درمانی
موضوع	: مشاوره
شناسهٔ افزوده	: هادی اسمخانی اکبری نژاد، نویسنده، ۱۳۶۲
شناسهٔ افزوده	: سارا زلفعلی پورملکی، نویسنده، ۱۳۷۸
شماره پیگیری ارشاد	: ۲۲۱۹۶۱۰
رده‌بندی کنگره	: RC۴۸۰
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۶/۸۹۱۴
شمارهٔ کتاب‌شناسی ملی	: ۸۴۱۳۲۲۷

www.ketab.ir

نشر ساوالان

نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی پُست مدرن / پس‌اساختارگرا

نویسندگان: دکتر هادی اسمخانی اکبری نژاد، سارا زلفعلی پورملکی

نوبت و تاریخ چاپ: اول، ۱۴۰۰

ISBN: 978-622-6778-75-6

قیمت: ۶۴۰۰۰۰ ریال

تلفن: ۶۶۹۵۱۹۴۳

www.savalane.com

صفحه‌آرایی: شادی اکبری

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۷۸-۷۵-۶

تعداد صفحات: ۲۱۹

آدرس: روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، واحد ۲۱۴، نشر ساوالان

کدپستی: ۱۳۱۴۷۴۳۹۸۹

فهرست مطالب

۱- مقدمه

بخش اول: کلیات

۵ فصل اول: مشاوره و روان‌درمانی از آغاز تا اکنون

۵ تعریف مشاوره و روان‌درمانی

۶ نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی

۱۰ تاریخچه نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی از آغاز تا اکنون

۱۰ سوراخ کردن جمجمه و آیین جنجاری در دوران مافیل از تاریخ

۱۱ پیدایش مبانئ عمومی در یونان و روم باستان

۱۲ بازگشت مجدد تبیین‌های روحانی در قرون وسطی

۱۲ جنبش‌های اصلاحی در قرن ۱۸

۱۵ ظهور روش‌های جدید برای تبیین بیماری‌های روانی در قرن ۱۸ تا ۱۹

۱۸ نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی در قرن ۲۰

۲۴ مشاوره و روان‌درمانی در قرن ۲۱

۲۵ مقایسه نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی

۲۷ فصل دوم: پست‌مدرنیسم / پسااختارگرایی

۲۷ پست‌مدرنیسم

۲۸ تاریخچه پست‌مدرنیسم

۲۸ اصول و مولفه‌های پست‌مدرنیسم

۲۹ پست‌مدرنیسم

۳۰ تاریخچه پست‌مدرنیسم

۳۱ خاستگاه اندیشه پست‌مدرنیستی

۳۳ اصول و مولفه‌های پست‌مدرنیسم

۳۴	ویژگی‌های هستی‌شناسانه پست‌مدرنیسم
۳۶	ویژگی‌های معرفت‌شناسانه پست‌مدرنیسم
۳۸	ویژگی‌های روش‌شناسانه پست‌مدرنیسم
۳۹	بحث آخر درباره مدرنیسم و پست‌مدرنیسم
۴۰	ساختارگرایی
۴۵	پساساختارگرایی

بخش دوم: نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی پست‌مدرن / پساساختارگرا

۵۵	فصل سوم: ویژگی نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی پست‌مدرن / پساساختارگرا
۵۶	پست‌مدرنیسم / پساساختارگرایی، و مشاوره و روان‌درمانی
۵۶	عصر پست‌مدرن
۵۶	هنر پست‌مدرن
۵۷	پست‌مدرن انتقادی
۵۹	پساساختارگرایی
۶۱	قیاس متنی و استعاره روایت
۶۲	تاریخچه مشاوره و روان‌درمانی پست‌مدرن / پساساختارگرا
۶۳	ویژگی‌های رایج نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی پست‌مدرن / پساساختارگرا
۶۳	۱. الهام بین رشته‌ای
۶۴	۲. دیدگاه اجتماعی یا بین‌فردی از دانش و هویت
۶۵	۳. توجه به بافت
۶۵	۴. زبان به‌عنوان مفهوم اصلی در درمان
۶۵	۵. درمان به‌مثابه یک رابطه شراکتی
۶۵	۶. ارزیابی چندگانه از دیدگاه‌ها یا صداها
۶۶	۷. ارزش به دانش محلی (بومی)
۶۷	۸. مراجع به‌مثابه ستاره
۶۷	۹. همگانی یا شفاف‌شدن
۶۸	۱۰. علاقه به آن‌چه که خوب عمل می‌کند
۶۸	۱۱. عاملیت شخصی
۶۹	مدت درمان
۶۹	ارزش‌های هدایت‌کننده کار درمانگر
۷۰	نقد روش‌های درمانی مدرنیستی توسط درمان‌های پست‌مدرنیسم / پساساختارگرایی

۷۱	حرف پایانی
۷۳	فصل چهارم: درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۷۳	تاریخچه درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۷۵	فلسفه بنیادی درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۷۷	نظریه مشاوره و روان‌درمانی درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۷۹	نظریه شخصیت و رشد فردی در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۸۰	علل مشکل‌های بالینی در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۸۰	ماهیت درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۸۱	فرآیند و مراحل درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۸۶	فرآیندی منحصر به فرد: گوش‌دادن، انتخاب، و ساختن
۸۷	چه چیزی در فرآیند درمانی درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت متفاوت است؟
۹۱	ملاک‌های تدوین اهداف در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۲	درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت چگونه با سایر درمان‌ها تقابل می‌کند؟
۹۳	موضع درمانگر در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۴	نقش مشاور و مراجع در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۵	اهداف درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۶	طول جلسات در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۶	وابسته‌درمانی در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۶	سنجش و ارزیابی در درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۷	دیدگاه درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت درباره دارودرمانی
۹۷	کاربرد درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۸	فنون و راهبردهای درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت
۹۸	سوال‌های متمرکز بر حال و آینده، در مقابل سوال‌های متمرکز بر گذشته
۹۸	تحسین‌ها
۹۹	زدن ضربه‌ای آرام حیت انجام بیشتر امور کارآمد
۹۹	تغییرهای قبل از جلسه
۱۰۰	اهداف متمرکز بر راه‌حل
۱۰۰	سوال‌های معجزه‌آسا
۱۰۴	سوال‌های درجه‌بندی
۱۰۷	سوال‌های استثناء

مقدمه

وقتی به دنبال ساختارها هستیم از متغیرها غافل می‌شویم. فرهنگ و شیوه‌های قومی هر لحظه تغییر می‌کند، پس روش ساختارگراها نمی‌تواند صحیح باشد؛ و یک متن هرگز مفهوم واقعی خودش را آشکار نمی‌کند، زیرا مولف آن متن حضور ندارد، و هر بیننده و یا هر کس که آن متن را قرائت کند می‌تواند دریافت متفاوتی از قصد و هدف مولف داشته باشد.

«زاک دریدا»

پست‌مدرنیسم دگرگونی‌های عظیمی را در مفاهیم مختلف سیب‌ساز شده است؛ و علوم و هنرهای مختلف، نظیر معماری، تئاتر، ادبیات، فلسفه، نقاشی، نمایش از نگاه آن بی‌نصیب نمانده‌اند. گستره اثرگذاری فلسفه پست‌مدرن، علم روان‌شناسی را نیز تحت‌تاثیر قرار داده، که از مشخصه‌های اصلی آن، تغییر گفتمان در نگاه به‌ماهیت انسان، سلامت و آسیب‌شناسی روانی، و در نهایت نگاه به‌مداخله‌های روان‌شناختی است. تسلسل نظریه‌های مشاوره و روان‌درمان‌های پست‌مدرن/پساساختارگرا از ربع یابانی قرن بیستم شکل گرفته‌اند. طرفداران این دیدگاه‌ها بسیاری از مفروضه‌هایی که بدین‌طور تاریخی روش‌های مشاوره و روان‌درمانی را ثابت نگه داشته بودند، زیر سوال برده‌اند، و روش‌های جایگزینی برای مفهوم‌سازی و اجرای مشاوره و روان‌درمانی ارائه داده‌اند. این حرکت نه‌توسط یک مکتب یا یک مدل، بلکه توسط تعداد زیادی از نظریه‌پردازان و متخصصانی که زمینه فلسفی و معرفت‌شناسی مشترک دارند، مطرح شده، و می‌شود. این درمان‌ها به‌صورت گسترده، پاساختارگرایی، روایتی، گفتمانی، مکالمه‌ای، مشارکتی، و سازه‌گرایی اجتماعی نامیده می‌شوند.

کتاب جامعی که در آن، قبل از ورود به‌بحث درباره نظریه‌های مشاوره و روان‌درمان‌های پست‌مدرن/پساساختارگرا، اشاره‌ای درباره فلسفه پست‌مدرن/پساساختارگرا شده باشد، تا خواننده

با شناخت دقیقی وارد نظریه‌های مشاوره و روان‌درمان‌های نِست‌مدرن / پساساختارگرا شود و نداشت؛ از این‌رو به‌فکر تألیف این کتاب افتادم. کتاب حاضر از دو بخش تشکیل شده است. در بخش اول (کلیات)، به‌مشاوره و روان‌درمانی از آغاز تا کنون (فصل اول)، و نِست‌مدرنیسم / پساساختارگرایی (فصل دوم) پرداخته شده، و بخش دوم کتاب (نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی نِست‌مدرن / پساساختارگرا)، از چهار فصل ویژگی نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی نِست‌مدرن / پساساختارگرا (فصل سوم)، درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت (فصل پنجم)، روایت‌درمانی (فصل ششم)، و درمان مشارکتی (فصل هفتم) تشکیل شده است.

در این کتاب، علاوه بر اشاره مختصر به تاریخچه شکل‌گیری نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی، برای ورود به بحث عمیق‌تر درباره نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی نِست‌مدرن / پساساختارگرا، به مدرنیسم، ساختارگرایی، نِست‌مدرنیسم، و پساساختارگرایی اشاره شده، و در نهایت به توضیح مفصل سه نظریه مشاوره و روان‌درمانی نِست‌مدرن / پساساختارگرا (درمان راه‌حل‌محور کوتاه‌مدت، روایت‌درمانی، و درمان مشارکتی) پرداخته شده است. امید است کتاب حاضر مورد توجه مشاوران، روان‌درمانگران، خانواده‌درمانگران و سایر متخصصان علوم رفتاری قرار گیرد.

دکتر هادی اسمخانی اکبری نژاد

تیریز ۱۴۰۰/۰۲/۲۱